

ADMINISTRATION OCH HÄLSOVÅRD

MARKKU LAAKSO: **Näkökulmia terveydenhuollon hallinnon tutkimukseen.** Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitoksen tutkimuksia, sarja B, 13, 1981, 30 s.

Markku Laakso presenterar i sin rapport ett nytt angreppssätt på administrationsforskning inom hälsovården (terveydenhuollon hallinnon tutkimus) vilken, enligt honom, befinner sig i barnskorna i vårt land. ML ser hälsovårdsadministrationsforskningen som en del av ett nytt forskningsområde, hälsovårdsserviceforskningen (terveydenhuoltotutkimus). ML strävar att komma loss från det traditionella angreppssättet inom administrationsforskningen med betoning av den formella organisationen och den hierarkiska uppbyggnaden och vill i stället betona det funktionella syftet med hälsovården som en del av samhällspolitiken som helhet. Det funktionella syftet utgör i sista hand behovstillfredsställelse för befolkningen. ML använder en systemteoretisk referensram för sin analys där nyckel-

begreppen blir: input, process, output och outcome. Analysen är gjord ur makrooperspektiv och en koppling till mikroprocessen (den direkta vårdprocessen) utelämnas tyvärr helt.

Den största förtjänsten med ML:s rapport är att den kanske kunde väcka debatt gällande hälsovårdsforskningen ur ett bredare perspektiv där man också skulle innefatta vårdforskningen som redan länge sysslat med flertalet av de problem ställningar som ML behandlar bl.a. en analys av människan och hennes hälsa utgående ifrån ett fruktbarare paradig än det traditionella mekanistisk-medicinska med sin snäva syn på sjukdom och hälsa. ML:s avsikt har inte varit att analysera litteraturen inom området vilket är synd ty en genomgång av aktuella vårdforskningar skulle säker ha gett djupare perspektiv på framförallt behovstillfredsställelseproblematiken och den subjektiva dimensionen av hälsa. ML har rätt i sitt konstaterande att behovsforskningen är svår och att forskarna inte är eniga beträffande behovsindikatorerna (s. 19) och ser som en orsak till detta avsaknaden av en substans teori inom hälsovårdsforskningen.

ML framhåller att eftersom hälsovårdsforskningen måste uppfattas som en integrativ forskning utan egen substans teori erbjuder administrationsforskningens klassiska teorier och nyare angreppssätt ett teoretiskt stöd för hälsovårdsforskningen. Ovannämnda utgör, enligt mitt förmenande, en av kärnfrågorna inom dagens forskning då det gäller gränsdragning mellan å ena sidan medicinsk forskning och vårdforskning samt å andra sidan hälsoforskningen som helhet och t.ex. samhällsvetenskaplig forskning. Skall vårdforskarna låna samhällsvetarnas metoder eller deras teorier och färdiga substans eller bägge? Personligen är jag övertygad om att vårdforskarna bör inrikta sig på att skapa en egen substans genom att satsa på grundforskning och »låna» metoderna och teorierna (arbetsredskapen) från bl.a. administrationsforskarna. För att verkligen kunna lösa krisen inom vårt lands hälsovårds system behövs ett samarbete mellan olika forskare och inte en utvidgning av olika vetenskapliga paradig. Den modell som ML föreslår

blir för ytlig eftersom det inte finns förutsättningar att innefatta mikroprocessen (patientvården med alla dess dimensioner) men ett samarbete utgående från ML:s modell ser jag som fruktbart.

Katie Eriksson